

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyiltterek felvételnek és szabály szerinti kiadásra...

Table with exchange rates and prices for various goods like flour, oil, and sugar.

Budapest, márczius 10.

Mióta Grevy viseli a köztársaság elnökségét, a francia kormányzat nyugodt biztos menetében most állott be az első felvakadás...

Az a kritikus, oly szenvedélyvel vitatók hetedik cikkely is épen annyit tartalmaz, hogy nem engedélyezett pápi szerzetek elemi iskolákat nem vezethetnek...

De Voltairének és az encyclopaedistáknak hazájában a klerikalizmus még rendkívüli hatalom, melylyel a köztársaság most virágzása és erősödése napjaiban sem tud könnyen megbirkózni...

talmat kihívja, a kik concessiókra és alávetésre is készek, csak hogy a klerikalizmus papságot a köztársaság szövetségébe vonják...

Mindezek a tényezők együtt véve elégségesek voltak, hogy a francia szenatusnak a monarchistáktól a republikánusok, de egyszersmind klerikalizmus Dufaure híveiből, és a szabad gondolkozású, de a végtelkéig opportunus Jules Simon vezérlete alatt többség alakuljon...

Budapest, márczius 10.

Tiszta Kálmán belügyminiszter úrtól a következő sorokat vették:

Tisztelt szerkesztőség! Budapest főváros főpolgármestere felterjesztette hozzám azon összegek, melyeket a Szeged és környékbeli árvízárkok...

Midőn erről a tisztelt szerkesztőség tudomás és a magyar királyi kormány elismerésének nyilvánítása végett értesíteném, egyuttal felkérem...

inségek nevében öszinte legmelegebb köszönetnek kifejezését tudtul adni sziveskedjék.

Gróf Apponyi Albert képviselő úrtól a következő sorokat vették:

Tisztelt szerkesztő ur! Az „Egyetértés” mai számában azon hír foglaltatik, hogy „egyesült ellenzék” engem Kossuth Lajos hazánkhoz kiküldeni szándékozik...

A főrendiház f. évi márczius hó 11-én d. u. 1/1 órakor ülést tart.

Az egyesült ellenzék felszólította a pártot kivüliek, hogy a költségvetés részletei felett együtt tanácskozzanak az egyesült klub helyiségében.

A képviselőház ma zárt ülést tartott, melyben azok a megbeszélés tárgyát, mi módon fejezze ki a törvényhozás ő felsége előtt szerencsevívát...

Tiszta Kálmán miniszterelnök javaslata hozta, biztassa meg a kormány elnöke, hogy táviratilag tudassa ő felségével szerencsevívát az országos eseményről nyert értesítés fölött...

Apponyi Albert gr. nem helyesli, hogy egy ügyben zárt ülésen történik előleges megállapodás, valamint kifogásolja, hogy a jelentés „koronahereze”-ről beszél, s nem használtatik a magyar közigazgatás beret „trónörökös” kifejezés.

Simonyi Ernő szintén nem helyesli a zárt ülést, az olya bűntudati fát a dolgot, mint valami aggodalmat merültek volna föl, hogy a tárgyakban a ház kebelében valaki föláll és opponálni fog.

Az ily fölmerülhet gyanút legjobban elszálla volna a nyílt ülés; mert hogy ily dologban senki nem képezett volna ellenzék, az bizonyos. Legalább, a mi a függetlenség pártját illeti, az már több alkalommal behívtatott, hogy ő az alkotmányos kormányt ellenzéké, ugyan minden oly kérdésben és irányban, melyet saját álláspontjából az országba veszedelmesnek vagy károsnak ítélt; de az uralkodónak, vagy az uralkodóház tagjainak nem ellenzéké, annál kevésbé ellensége.

Tiszta Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy neki se oka, se joga nem volt a képviselőház bármelyik pártját, vagy bármely tagját ily gyanuvál terhelni. A zárt ülés célja egyedül az volt, hogy a ház örömfeljegyzésének módzatai beszéltessék...

senek meg, melyekre nézve minden illoyalitätszándék nélkül is lehetnek eltérő vélemények, melyeknek nyílt ülésében történő kifejezése könnyen szolgálható volna alaplaton ugyan, de még is kellemetlen bal magyarázatokra okot. Azért látszó elzárásröbnek és módozatok zárt ülésben beszéltem meg.

A képviselőház igazságügyi bizottsága Horváth Lajos elnöke alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a csőtörvényjavaslatot is az A páthy elnök beható beszéde után vita nélkül elfogadta a részletes tárgyalás alapján. Az ülésről részletes jelentést legközelebbi számunkban fogunk közölni.

A horvát regnikoláris bizottságának ma délelőn egy több óráig tartó ülése volt, melyen gróf Pejaeserics bán is jelen volt. A kiegyezés tárgyalásokról vonatkozó összes kérdések megvitattak, határozat azonban egyelőre nem hozott. — A horvát regnikoláris küldöttség néhány nap folyamán legközelebbi ülésén valószínűleg megállapodik a magyar küldöttségnek teendő propeziókra nézve.

A fegyvertartás és vadászati jegyek után fizetendő adónak leszállítása tárgyában múlt vasárnap tartott képviselői értekezlet által megbízott küldöttség ma fogadtatott a pénzügyminiszter által. A küldöttség tagjai rövid szavakban vázolva a küldetés célját, a pénzügyminiszter — válaszában kijelentette, hogy részéről is meg van győződve arról, hogy a fegyverés vadászati adó leszállítása folytán és ezimeken több jövedelem folyna be a kincstárba, s hogy a terv kivételé ma, különösen pedig a személyes és vagyonbiztonság szempontjából is kivánatosnak mutatkozik, minthogy azonban a kérdés közgazdasági és pénzügyi oldalait teljesen feltüntetett adatok ez ideig beszerezve és összeállva nem lettek, nem hiszi, hogy a kérdés a jelen évi költségvetés tárgyalása alkalmával icidentaliter eldöntethessék; hajlandó azonban ez irányban a jövő őszi törvényjavaslatot terjesztani a ház elé s azt sem ellenéne ha ennek eszélésére az idej költségvetés alkalmával határozatilag utasítatnék.

A miniszterelnök küldöttség, mely Tibád Antal, Szalay Imre és Gyurgyik Gyula képviselőkkel állt, eljárása eredményéről jövő vasárnap d. e. 11 órakor az országház társalgó termében tartandó értekezlet alkalmával fog jelentést tenni.

Az osztrák-magyar-bank cizmerkérdéséről szóló törvényjavaslatot tegnap tárgyalta az osztrák parlament képviselőháza. Mint a „Neue Freie Presse”-ben olvassuk, egyedül dr. Lustka del képviselő szözlöt fel a javaslat ellen, ki alapos fejtegetésében a magyar közigazgatás behívtatott, hogy Magyarország a kétéjtűl suster már régen elismerte a monarchia közös eseményét. Csodáljuk, hogy oly komoly lap, mint a „Neue Freie Presse” a hírhedt Lustkandérlől ily sorokat írhatott.

Hogy ki az a Lustkandel azt nemcsak nálunk tudják nagyon jól, hanem Ausztriában is. Német nyelven is megjelent Deák Ferencnek az a híres közjogi műve, melyben rábizonyította Lustkandele, hogy tudva szánt szándékosan meghamisította a történelmet, hogy a magyar közigazgatás botránnyal a törvény elfacsarásokról, a legutóbb hazugságokról legkevésbé sem irtozott. S ezen hírhedt szédelőgörl, kit Bécsben tán még jobban ismernek, mint nálunk, nyilatkozik a „N. Fr. Presse”, ugy mint fentebb idéztük. Hogy különben milyenek lehettek a Lustkandel bizonyítékai, megíthetjük azon körülményből, hogy egy bécsi lap sem érdemesítette e bizonyítékokat arra, hogy közölje. S így mi sem foglalkoztatunk tovább Lustkandel bizonyítékával.

Az osztrák reichsráth lengyel klubjáról egy bécsi lap a következőket írja: A lengyel klub tagjairól azt írta, hogy 5 frakcióna oszlanak, ez csak részben áll, mert tényleg csak két párt áll egymással szemben a megelégedettek s az

elégületlenek pártja. Az első párt lépezi a klub többségét, vezérei Grocholszki és Dunajewski. — E párt makacsul küzd a lengyel klubnak minden határozott és onálló akciója ellen s inkább a jobboldal két más árnyalatának, mert a kormányt jászalaga által hagyja magát vezetett. — E táborban a „krakói-párt” támogatva a „podolnai” frakciónál, visza a hangadó szerepet, úgy hogy azt lehet állítani, hogy a „krakói párt” kezében van a lengyel klub vezérlete. Az elégtelene pártja, mely a lengyel klub kisebbségét képezi, különböző pártárnyalatokból áll. E kisebbség a lengyel klub által eddig követett irányval nincs megelégedve, erőteljesebb és következetesebb akciókat sürget. A lengyel klub ezen elégtelene kisebbségét nemzeti Liberalis pártjánk is lehetne nevezni. E párt élén állanak: Smarzewski, Skrzynski, Czerkawski, és Wolski.

Miniszterválság.

Hoffmann távozása a közös pénzügyminiszteri székről csak napok kérdéseinek látszik. Csaknem valamennyi lap, köztök olyanok, melyeknek módjában van ez ügyben megbízható forrásból merített értesülést, bizonyosnak tekintik. A „P. Lloyd” s utána az „Ellenör” kárhözjutják ama budapesti leveleket, kik a bécsi lapoktól költött híreket szeretik fölírítani, melyben azok kapra kapnak, kivált ha némi élt fedezhetnek föl bennök a magyarok ellen. Így fölötté kapóra vették azt az értesülést, hogy Hoffmann Tiszta Kálmán áldozata, ki a közös miniszteri székek egyikén okvetetlen magyar embert óhajtott látni, és pedig — Széll Kálmánt, kit Tiszta inkább óhajta Bécsben, mint Budapestben, hol parlamenti szereplése könnyen kényemtelenné válnának reá.

E kombináció, hogy t. i. Széll Kálmán legyen a Hoffmann utója, mielőttünk is fölötté ügytelennek látszik. Az a Széll Kálmán, a ki oly incidens folytán vált ki a kabinetből, mely az ő törekvésé az államháztartás egyensúlyának helyreállítására törekve tette, s mely incidens következménye, hogy mily súlyosan nehezednek az állam pénzügyeire ma is és fognak még sok ideig, épen Széll Kálmán fejtegette legkevesebb kritikával minapi budget-jében: az a Széll Kálmán aligha lesz Tiszta Kálmán kollegája, még közös miniszteri székből is.

Az a hang azonban, melyen a magyar képviselőház elnökeivel közeli viszonyban álló lapok Szalay József jelenlegi bécsi utjáról szólnak, csaknem a bizonyosság színében tünteti föl, hogy Szalay lesz a közös pénzügyminiszter. Szalayt különben mindjárt Bécsbe érkezése után ő felsége fogadta is, a mire pedig mások, mint épen a közös pénzügyminiszteri szék betöltésének kérdése, ez idő szerint funn nem forog.

Mz esetben a „Napló” szerint Péchy Tamás lenne a képviselőház elnöke, mi által a közkelekedési ügyi tárcza megterjesztés, lehetővé válnék a Tiszta kabinet rejt tervezett restructuója.

Ezzel szemben az „ellenör” egy szemérmes demontit hösöt meg, a nélkül, hogy a hir határozott ezafelől közkelekedést, csak annyit mondván, hogy nemcsak miniszteri lehet a képviselőház elnökevé válnani.

A P. L. szerint Hoffmann lemondása Bécsben nagy meglepetést és izgatalmat okozott, de tagadásba ott se vettetett. Egy bécsi lap azt írja, hogy Hoffmann fontos diplomaciai állást fog elvállalni az állam szolgálatában; mihé a P. L. hozzát teszi, hogy ez aligha a vatikán melletti nagy követi állás lesz, mivel Hoffmann az állással már egyszer megkínáltatott s visszautasította s most se valószínűleg arra is, hogy soha többé nem énekel. Erős természetének azonban sikerült kibérennie a betegséget és a nyár végen csaknem teljesen visszanyerte hangját.

Ekkor hazá jött s azóta egészen a miénk volt. Művészi egységét egy elatrójára következő jellemzi: Benza Ida minden ízében valódi művésznő. Ama paraszosi lények egyike, kibek az erő és anyag párosul s szellemmel, ki teljes tudatával bír művészetének és fillogia hivatását. Hangja ritka terjedelmű sopra, mintegy ráteremtve a nagy hangot igénylő operai alakok érvényesítésére. Egyenletes képessé állt legyőz minden technikai nehézséget. S a miiben alig van pártja, az az ellenállhatatlan tűz és drámai erő, mely egész előadásán át ének és mellyel magával ragadja a hallgatót; továbbá játékának átgondoltsága, mozdulatnak plasztikai nemessége, a költő ki nem fejezett, csak megjelölt célelzeitaba való hely behatás, mellyel üres vagy hézagok helyett mindig egészszed ad. Bámulatos alakító tehetsége nem szorítkozik csak egyes hatások helyek kiemelése — mint azt a világhírű nagy művésznőknek is annyiszor tapasztaljuk — hanem kellőkéül kiemeli és helyesen árnyal minden, még oly csekély részletet is.

Hát ez igaz volt. Benza Ida mindig elsőrendű vonzerő volt bármely külföldi nagy művésznő mellett. A közönség regisztrálni betegséget óta fönmaradt némi hangfogyatkozását is csaknem észrevétlenül tudta tenni s mindig érvényesíteni bírta művészi egységét, melynek az összehasonlítások nem árthattak. Benza Ida, mikor nem volt művésznő, akkor szerető nő és gondos anya volt. Joles drámai művésznők Nagy Imre neje, kívül boldog esküdni életét élt, bár a család derült kis egén felleg is tornyosult, szép kis fiok elvesszével... — Ez hála leny volt. Utolsó helyül azt válszította, mely eddig atyjának oly kedves volt: a svábhegyi csendes nyaralót, honnan csak télre szokott beköltözni a városba.

A mult év nyara felé támadta meg a betegség, mely ágyba fektette s többé el nem erészté. Már hetek óta halottuk, hogy lábai dagadnak: szivbjába a vízi betegség esett. A rosz hir valóban bizonyult. Ma végkép eszméletlenül s kórosurak, melyek még reá várta, most már csak kórosurakra fogjuk letehetni...

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRCZÁJA.

Nagyné-Benza Ida.

Szomoruan megdöböttem hírről értesültünk ma delután. A nemzeti színház első primadonnája, a ki külföldön szereplése alatt a világhírű énekesnők között rívott ki magának első helyet, ma d. u. 1/4 órakor, hosszu, kínos betegség után megszűnt élni.

Élve virágjában, legjobb erejében, mikor más énekesnők még csak közelednek művészetüknek delelő pontja felé.

A hir általános lehangoltságot keltett a főváros körében. Tudtuk ugyan, hogy betegsége súlyos, sőt veszedelmes, de ismerve a művésznő oly sokat emlegetett érős fizikumát s meggondolva azt, hogy már mások is sikerült nehéz betegségből felismaradva, méltán remdeltünk, hogy most is elfogjuk kerülni a csapást, mely művészetünket elvesztésével sújtaná.

Csak annyit tudtak, hogy van egy gyönyörű kis leánya, virginez, eleven, a svábhegyi csöszök réme, valóságos kis démon. Ott szaladgált a szőlők, kertek között méztalab a sváb fiúkkal és nem volt az a esiny, a miiben ne ő lett volna a tánczingerlő. Bekalandozta az erdeket és betöltötte énekekkel a hegyeket és völgyeket, mint a csalogány. Minő művésznő válnék ebből, s mily végtelen kár, hogy az öreg nem képezte!

estangolásaiból, szépen bement a szobába, holatya már várt rá a zongora mellett, szánton folyt lezleke folyást, szorgalmasan. A kis leány bámulatos fel-fogást tanúsított, s az öregnek nagy öröme volt, mikor látta, hogy már prima vista leenekli a legnehezebb áriákat, hangereje csodálatos módon fejlik s maholnap kevés számarra a svábhegyimester.

A kis Ida már bátran bemutatná volna magát a nemzeti színpadon. De az öreg nem akarta. Egyszer aztán híre jött, nem csekély csodálkozásra az ismerősöknek, hogy az öreg Benza elhagyta a Svábhegyet és felköltözött Bécsbe. Mi ütött belé öreg napjaira, hogy most egy-két év alatt mindenét elköltötte abban a drága városban? És még a leányát is magával vitte! Bizony nincs jó dolga!

Hát az öreg tudta, mit csinál. Az akkori legjelesebb mestereket kereste föl Bécsben, s Proch, Salvi és Boehholz-Falconi asszony nem győztek elég magasztalással beszélni a gondjaira bizott lányka természetli ritka adományairól s bámulatos tanulmányosságáról. Világra szóló művésznő lesz ebből! — No csak lassan a dieseretekkel, — mondá Benza, — majd megváltik, mi lesz? — s úgy intézte dolgát, hogy a világ még akkor se tudjon a nagymenyű nyevendőről semmit, mikor a hozzá kötött nagy remény már több volt, mint remény.

De a világszágot nem lehet örökké véle alá rejtetni. Idára is elérkezett az idő, hogy fölleljen. Az öreg azonban még itt is óvatosan jár el. Nem engedte legelőször nagy szerepen lépni föl és Ida első szerepe Siebel volt a Faust-ban, melyet esnosan elénekelni utóvégre sem hozsorkányozta, a kinek egy kis istenadománya van hozzá.

Mi itt Budapestén egyszer csak halljuk, hogy első rendű csillag ragyog a művészet égén, s hogy az a esilag a Svábhegyen kelt föl.

Az öreg Benza számára bovsúra leányát, visszajött a maga Svábhegyére tovább termesztetni a kalarabát és karfiolt, s ha a leányról tudakozódták nála, csak annyit mondott, hogy hát valahol énekel. Kis kertjében nem volt meg az a fa, a mi a reklám terem.

A svábhegyi kis csalágon aztán elment Olaszországba, föllepött a milánói Scala-színházban, — a művészek próbaköve ott van, — énekelte Eholit Verdi „Don Carlos”-ában s a királytér Marchettii „Ruy Blas”-jában s az olasz közönség rajongott utána. Egész diadal volt körúta Olaszország nagyobb városában, mint egy világhírhírt fogadták Regióban, Florenzeben, Triestben, Paduában, Bergamóban, sőt elvitték még Lissabonba is; több helyütt megesezt, hogy kifogták kocsijából a lovakat, s maga vontatta a fölkelült publikum s elkövetett mindent, a mit világhírű kedvenc művésznőkkel az elragadtatót közönség elkövetni szokott.

A világ csodálkozott, hogy Patti, a ki meghírdította a kontinentet, épen csak Olaszországba nem ment művészele virágtörőben, s ismert ünerezete dacára épen csak a Scala-színház volt az, melynek kritikája elé nem volt bátorsága állani. Lehet túlzás a dologban, de annyi áll, hogy abban az időben, midőn Benza Ida legrészebb habarjait aratta Itáliá városaiban, nagyon el volt terjedve a hit, hogy a magyar művésznő diadalai tartották vissza a világhírű divát az összehasonlítás közekeztetésétől. Az bizonyos, hogy még később is sehol nem volt található, a hol Benza Ida halmozott korszort korszorura.

Az öreg Benza meg az alatt eszedesen produkálta a tejet a Svábhegyen s elábrándozott arról az időről, a mikor ő még egyszer a leányával együtt fog föllepni a magyar nemzeti színpadon. Leánya diadalainak híreire egyszerre újra megnyílni megcsattanni érezte hangját, s most már ő is elérkezettnek látta az időt, mikor leányát becsellel bemutatathatja ide hazá is, nem kell félnie, hogy szokás szerint kiesinyelni fogják, mert magyar; hiszen a külföldnek művészele dolgokban első jurtyéjtől hoz bizonyítványt haza, hogy már „valaki.” Azt csak elhiszik.

Lapunk mai számához föl iv melléklet van csatolva.

